

Abstrakt

Tato práce se zabývá právní úpravou vytvoření a ochrany soustavy Natura 2000. Jedná se o soustavu chráněných území vytvářených v členských státech Evropské unie, která směřuje k zachování a případné obnově přírodních stanovišť a vzácných a ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Cílem vytvoření soustavy Natura 2000 je zabezpečit rozmanitost druhů i celých ekosystémů, zejména těch, které jsou z celoevropského pohledu vzácné či ohrožené, a to na pokud možno co nejvyšší úrovni. Soustavu tvoří ptačí oblasti (SPA) vyhlášené na základě směrnice o ptácích a evropsky významné lokality (SAC) vyhlášené dle směrnice o stanovištích.

V úvodu je podán krátký výklad historického vývoje ochrany přírody na našem území až do současnosti z pohledu práva a následuje základní seznámení s pojmem soustavy Natura 2000. Druhá kapitola se věnuje nejvýznamnějším mezinárodním úmluvám, které se soustavou více či méně souvisejí. Bernská úmluva dokonce inspirovala některá ustanovení naturových směrnic.

Třetí kapitola je zaměřena na evropskou právní úpravu ochrany přírody a biodiverzity. Tato oblast spadá do rámce unijní environmentální politiky, souvisí však také s dalšími politikami. Právní základ je obsažen v primárních smlouvách, těžiště právní úpravy pak leží zejména v sekundárních pramenech unijního práva. Právní úprava vytvoření a ochrany soustavy Natura 2000 spočívá na dvou nejvýznamnějších evropských normách v oblasti ochrany přírody a biodiverzity, směrnici č. 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků a směrnici č. 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Výklad třetí kapitoly se podrobněji věnuje územní i druhové ochraně obsažené v obou naturových směrnicích, zabývá se také ochranným režimem PO a EVL a zejména úpravou posuzování vlivů dle článku 6 odst. 3 a 4 směrnice o stanovištích.

Čtvrtá kapitola se věnuje rozhodovací činnosti Soudního dvora, jehož rozhodnutí jsou nepostradatelným nástrojem pro jednotné pochopení, správný výklad a provádění unijních norem. Také pro transpozici a implementaci evropských směrnic na ochranu přírody má jeho judikatura nezastupitelnou roli. Výklad je zaměřen na nejvýznamnější rozhodnutí SDEU z pohledu nejčastějších pochybení států při provádění směrnic.

Pátá kapitola pojednává o transpozici a implementaci naturových směrnic v České republice, včetně jednotlivých fází budování soustavy na našem území. V ČR je nyní vyhlášeno 41 ptačích oblastí a 1082 evropsky významných lokalit.

Směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích byly transponovány do zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, přijetím jeho novel, zákona č. 218/2004 Sb. (tzv. euronovela) a zákona č. 349/2009 Sb. (spolu s jeho opravnou novelou č. 381/2009 Sb.).

V souvislosti s pochybeními při provádění směrnic a jejich uvádění v život je pozornost věnována i některým významným infringementům, které proti nám zahájila Evropská komise. Novelizující zákon č. 349/2009 Sb. většinu nedostatků transpozice odstranil.

Šestá kapitola se zabývá procedurou hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na ptačí oblasti a evropsky významné lokality z pohledu české právní úpravy, která je obsažena v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Pozornost je věnována také dílčím pochybením, kterých se ČR při transpozici v této oblasti dopustila.